No 1794

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ5,00; voor de buitensteden ƒ6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. franco te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

WOENSDAG, 16 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 15 Maart.

De Tweede Kamer heeft gisteren nog eene zitting gehouden, waarin zij eenige werkzaamheden heeft afgedaan. Er heeft slechts eenige diskussie plaats gehad bij het ontwerp van wet tot goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Genemuiden. Het is daarbij in herinnering gebragt, dat, bij besluit van 26 Junij 1844, een gedeelte van den bodem der Zuiderzee is afgestaan aan de maatschappij tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche Diep. De heer Schiffer heeft niet zonder reden zijne bevreemding te kennen gegeven over dat besluit, waarbij wordt afstand gedaan van een gedeelte der Zuiderzee, die aan den Staat toebehoort. Wij erkennen met den spreker uit Gorinchem, dat daarop niet kan worden terug gekomen; maar vinden het met hem opmerkenswaard, dat de zoogenaamde regering van behoud bij eenvoudig besluit beschikt over Staatseigendom. Het doet hier weinig af of het stuk gronds klein of groot, nog minder of het oostelijk of westelijk gelegen is. Wij zijn zelfs bereid te erkennen, zoo het noodig mogt zijn, dat de regering, door deze vergunning aan de besprokene maatschappij een weldaad ten algemeenen nutte gedaan heeft. Altijd is en blijft in de daad der voormalige regering eene overschrijding van magt, eene ongrondwettige aanmatiging, gelijk er in die dagen, en erger nog onder de regering van Koning Willem I, zoo vele plaats hadden. Wij drukken daarop, niet om de Staatsmannen van dien tijd lastig te vallen, maar om te doen uitkomen, wat sommigen tegenwoordig schijnen te vergeten, dat de nieuwe orde van zaken, sinds 1848 ingevoerd, aan die misbruiken een einde heeft gemaakt.

Nog eens op de wijze, waarop wij dat wel meer gedaan hebben, het verslag van *Unitas* te analyzeeren en van stukje tot beetje uit te pluizen — onze lezers houden het ons ten goede, maar wij hebben den moed niet om de verveling te overwinnen, aan dien arbeid verbonden. Daarenboven is het voor ons liggende verslag met zooveel angstvallige voorzigtigheid opgemaakt, dat het in vele zijner deelen geheel en al dat krijgshaftig air mist, dat aan vroegere verslagen eigen was, zoodat het dien ten gevolge meer heeft van het rapport eener industrieële onderneming, dan van het rapport eener *Vereeniging*, die door stoffelijke middelen het Protestantismus in Nederland wil staande houden en handhaven. Het rapport is er minder piquant om geworden; wij beklagen ons daarover echter niet. Het rapport was een der middelen, waardoor de goê gemeente ondershands het meest opgeruid en gerevolutionneerd werd: nu het zoo veel saaijer is geworden, zóó saaij, — mogelijk wel uit vrees voor de publieke opinie! — dat gij het niet dan met moeite kunt uitlezen en er bijna bij in slaap valt, nu zal het minder geweldig dan vroeger de volkspassien in beroering brengen; nu zal het minder kwaad doen dan vroeger aan den nog in Nederland bestaanden vrede tusschen de belijders van verschillende godsdienstige gezindheden, [illegible] twist en tweedragt zaaijen en het dierbaar vaderland minder verdeelen en verscheuren, zoo als vorige verslagen plachten te doen. En wel verre dan ook van er ons over te beklagen dat het laatste rapport van *Unitas* zoo vervelend is, verheugen wij er ons over van ganscher harte. Moge het dreigen der gevaren, die aan alle geheime genootschappen nog altijd boven 't hoofd hangen, zoowel aan die geheime genootschappen, die vorstenmoordenaars en barrikademakers in hunnen boezem kweeken, als aan dezulken, die de Roomschen, o zoo gaarne! zouden willen bekeeren, door hen uit te hongeren, — moge het dreigen van die gevaren *Unitas* van jaar tot jaar voorzigtiger maken, zoodat zij er ten laatste nog eens toe kome het voorstel, voor een poosje door den heer Suringar gedaan, ten uitvoer te brengen, het voorstel namelijk om eene zuiver filantropische *Vereeniging* te worden, gekalqueerd op het model van — wij durven het naauwelijks te zeggen — van de *Vereeniging van den H. Vincentius!* Met het uitspreken van dien wensch gaan wij over tot het verslag van den onzen lezers welbekenden sekretaris van *Unitas*, van den heer S. A. van Hoogstraten, van den afgevaardigde der in Nederland bestaande geheime genootschappen bij de laatste vergadering der *Gustav-Adolph-Verein*, die er daar, als in den vreemde, onbespied als hij meende te zijn, zoo onverholen voor dorst uitkomen, dat het einddoel der Genootschappen was: het vermenigvuldigen der protestantsche kiezers, opdat de Katholieken uit alle openbare betrekkingen zouden kunnen geweerd worden.

Wat de finantieele aangelegenheden van *Unitas* aangaat — preciese cijfers, die de lezers van het verslag in staat stellen met kennis van zaken te oordeelen, geeft het »*omgewerkte*" verslag niet. Intusschen geeft het genoeg cijfers, om daaruit te kunnen opmaken, dat het met de inkomsten zoo *là là* gaat. Hier krijgt men wat meer, daar wat minder. Dit departement doet afrekening, andere departementen weer (»waarover straks nader," zegt het verslag, alhoewel het niets naders daarvan te vertellen heeft! En dan zegt men nog, dat *Unitas* van geheimzinnigheid houdt!) verantwoorden zich niet. Vermeerdering van middelen is intusschen niet op te merken; kontrarie. Wat van de finantieele aangelegenheden van *Unitas* te zeggen valt, valt evenzoo te zeggen van de kommercieele ondernemingen, waardoor *Unitas* voorwendt het Protestantismus staande te houden en te handhaven. Een koekenbakker, een bakker, een jufvrouw in ellenwaren, een warmoezenier, een bleeker, een logementhouder, een koopman in ijzer, een schoolmeester en hoe die andere neringdoenden ook heeten, door *Unitas*, ter handhaving van het Protestantismus, op de been gehouden, verdient zijn brood, en betaalt zelfs rente en ook wel aflossing van het voorgeschotene kapitaal; andere bakkers, jufvrouwen in ellenwaren, logementhouders, onderwijzeressen, gaan daarentegen, *ut vulgo dicitur*, op de flesch, ondanks de gunst en rekommandatie van *Unitas*, die daar dan »*son bien après son revenu*" bij inschiet. Intusschen raken bij dat inschieten de kontributiën van vrij wat leden van *Unitas* nutteloos verspild; wij kennen, natuurlijk, de geheim gehouden rekening en verantwoording niet, en kunnen dus niet zeggen hoe vele duizenden guldens daarbij jaarlijks zoek raken. Doch dit schijnt ons evenwel onbetwistbaar, dat het velen leden van *Unitas* vrij onaangenaam moet vallen, dat hunne goede guldentjes, waarmede zij het Protestantismus meenden te handhaven, nergens toe gediend hebben, dan om enkele vadzige neringdoenden eene maand of wat aan den kost te helpen.

In weerwil van al die vele tegenspoeden — ware geldverspillingen! — gaat desniettemin het hoofdbestuur van *Unitas* maar altijd voort met geld, en nog al aardige sommetjes, te geven aan wie olijkheid genoeg heeft, om zich bij zijne leden interessant te maken. Om der kuriositeitswille laten wij hier volgen wat het verslag van *Unitas* deswege mededeelt:

Eene beknopte mededeeling deswege, aldus het verslag, zal het *tweede* onderdeel van ons Verslag uitmaken.

»Op hypothekair verband werd gevestigd: eene som van ƒ2500 ten behoeve van een *Landbouwer* in eene [illegible]

ƒ1000 ten behoeve eener *Weduwe*, die ook den landbouw uitoefent, en gezeten is in eene *Noordbrabantsche* gemeente.

ƒ1500 is voorts bestemd om te worden gevestigd op eene *broodbakkerij*, die staat te worden aangekocht door een Protestant in eene stad in *Zuidholland*.

»Tegen *acceptatie van betaling* met verzekering door *borgspraak* van drie solidaire personen, en onder den last van matige rente, zijn uitbetaald de hierna opgegeven sommen, als:

ƒ500 aan een *Warmoezenier*, in de nabijheid eener stad van *Noord-Holland* woonachtig;

ƒ1000 aan een *Landbouwer* in een Geldersch dorp, welke persoon ten deze in het bijzonder optreedt, doch handelende is ten bate van de Diakonie der Hervormde gemeente ten zijnent;

ƒ200 aan eene *Modemaakster* in eene gemeente in *Overijssel*;

ƒ300 aan een *Tuinier* in eene *Zuid-Hollandsche* gemeente.

ƒ600 aan een *handelaar in Manufacturen* in Zuid-Holland;

ƒ300 aan iemand die, in eene gemeente in *Utrecht*, den kleinhandel in *Manufacturen* uitoefent;

ƒ300 aan zeker Protestant in eene andere gemeente in *Utrecht*; en

ƒ500 aan den eenigen Protestantschen *Wagenmaker*, in den omtrek van een aantal landelijke gemeenten in een der waarden van *Gelderland*.

»Omtrent al deze plaatsingen van tot het maatschappelijk kapitaal behoorende gelden, kan, met de woorden van art. 53 der Statuten gezegd worden, »dat zij geschikt waren om de bepaalde oogmerken der Vereeniging te bevorderen."

»In niet mindere mate was dit het geval, wanneer er, uit de inkomsten, geld ter leen gegeven werd zonder daarvoor borgstelling, op den voet van het even aangehaalde artikel der Statuten, te kunnen verkrijgen.

»Uitbetalingen van dien aard werden gedaan als volgt:

ƒ150 (tegen rente à 3 ten honderd), aan een *Bakker* in eene *Geldersche* gemeente. (N.B. voor de terugbetaling en rente heeft zich een enkele borg verbonden.)

ƒ50 (renteloos), aan een *Landbouwer* in eene gemeente in *Limburg*.

ƒ100 (renteloos), aan eene *weduwe*, die in een stad in *Noord-Brabant*, handel drijft in *manufacturen*.

ƒ50 (renteloos), aan een Protestant, die vroeger als *goutzieder* gevestigd was in eene stad in *Noord-Brabant*, en thans in eene andere betrekking geplaatst is in *Zuid-Holland*.

»Verstrekkingen van gelijksoortigen aard achten wij te zijn, het nemen van *twee aandeelen* van ƒ50, in eene rentelooze leening ten behoeve eener *modemaakster* in eene stad in *Gelderland*; en het uitbetalen van ƒ50, met toezegging om zulks nog in twee volgende jaren te herhalen, aan zekere weduwe en hare zoons, die, op eene eigene hoeve den landbouw uitoefenen in eene gemeente in Noord-Brabant."

Tot dusverre wat *Unitas* onder deze rubriek mededeelt. Wij stippen daarbij slechts aan, dat al die geldverstrekkingen bedoelen, gelijk het verslag herinnert, de bevordering van de *bepaalde* oogmerken van *Unitas*. Dat, ja wel, bedoelen zij; loopende zij echter dikwijls uit, in strijd met de bedoeling, op de klagte ook van dezen ondersteunde noch interest, noch terugbetaling. Mogelijk wel is het gansche voorschot verloren, terwijl het met den man zoo erg *misère* is als ooit.

In een laatste artikel zullen wij het verslag van *Unitas* verder afmaken.

't Is voor den man van hart en van nagedachte treurig op te merken, hoe sommige Protestanten onzer eeuw meer en meer vervallen van het betrekkelijk verheven en altoos nog eenigermate aanzienlijk standpunt, dat zij in de wereld der ideeën innamen. Ondanks het Godbeleedigende en, in beginsel, onverdedigbare van de Hervorming der zestiende eeuw, merkt de eerlijke beschouwer der feiten van toen, in de scharen der Hervormden, menige schoone en zelfs eerbiedwekkende figuur op, die gemoedelijk het *betere* zocht, toen zij zich door de Nieuwe Leer verleiden liet, en meende dat die leer het geneesmiddel voor alle menschelijke kwalen, het werktuig ter beheersching van alle menschelijke hartstogten zou aanbieden. Nederland mag er trotsch op zijn, dat zijne XVIIe eeuw, ten spijt van het valsche beginsel, hetwelk grondslag was geworden in Kerk en Staat, Nederlandsche burgers onder de Protestanten heeft zien uitblinken, wier trouw en eerlijkheid, wier welgemeende Godsvrucht, zoo min als hunne bekwaamheid en vlijt, door den onpartijdigen geschiedvorscher zal ontkend worden, noch in de schaduw gesteld. Maar wat was er ook nog veel eigenaardigs van het ouder tijdperk herkenbaar in de nieuwe toestanden! Wij spreken niet van de weldadigheidsgestichten, die meerendeels tot stand gekomen waren uit de makingen van katholieke erflaters der vroegere eeuwen, waarover men zich de vrije beschikking, zeer dikwerf in strijd met de inzigten der vrome overledenen, had aangematigd; maar om eens na te gaan, hoe diep zekere groote katholieke

denkbeelden in het gemoed der menschen wortel geschoten hadden, willen wij slechts het oog werpen op de beoordeeling, die aan zeker historiesch feit in de XVIIe eeuw is ten deel gevallen, vergeleken met de waardeering, die thans bij de protestantsche schrijvers gezegd kan worden schier algemeen te zijn. Wij bedoelen den geregtelijken Koningsmoord, gepleegd aan den allerongelukkigsten der Stuarts, Koning Karel I.

Wat zou men verwachten, van een klein volk, dat (gelijk het heette) de ketenen zijns overheerschers had afgeschud, dat zich van de Souvereine tyrannie had vrijgemaakt, dat zich tot eene onafhankelijke (dat is immers de gijkte term?) en bloeijende Republiek had gevormd, wat zou men van dat volk verwachten, als het zag, hoe zijne denkbeelden bij eene andere, veel grooter en beroemder natie sympathie hadden gevonden; hoe die natie de voetstappen der kleinere drukte; revolutie maakte; de republiek uitriep, zich een Protektor koos, en den lastigen vertegenwoordiger van het beginsel des Koningschaps, met zekeren schijn van regtsbedeeling, uit de voeten maakte? Wat zou men van dat kleinere volk verwachten, nu het grootere zijn zegel kwam hechten aan des eersten handelingen, nu het zich solidair kwam stellen in de opgeladen schuld, nu het, vroeg of laat, een magtige bondgenoot moest worden, nu het groote volk het kleine huldigde, om den stoutsten handgreep door dat kleine ooit bestaan? — Dat men door gansch Nederland de vlaggen hadde uitgestoken! de raadhuizen versierd! de kanonnen losgebrand! feestzangen aangeheven, en de volken aan gindsche stranden met den vrijheidshoed en de driekleur toegewuifd en ze tegengejubeld, dat er de Noordzee en hare afgronden van geklonken hadd'! — Zeker, dat moest de uitwerking zijn, zou de wijsgeer zeggen, die de Engelsche revolutie in het omgewenteld Nederland had te weeg moeten brengen. De wijsgeer bedriegt zich. De wijsgeerte bedriegt zich wel eens meer, als zij hare rekening buiten den waard maakt, dat is als zij rekent buiten den waren grondslag van alle wijsheid, het katholiek-christelijk beginsel.

Neen, de revolutie van Engeland en haar Koningsmoord maakten op de nog altoos voor grootheid en vroomheid gevoelige harten der vaderen een gansch anderen indruk, dan men zich verbeelden kan.

Toen de moordbijl viel, en het Koningsbloed over het schavot vloeide, en de kreet door het land ging, dat Stuart onthoofd was, klonk de mare over de verschrikte golven naar Nederland over; en het Nederlandsche volk, dat oneindig beter en zedelijker was dan het beginsel hetwelk de revolutie van Nederland in Kerk en Staat had veroorzaakt, het Nederlandsche volk rilde van de tijding en het was eerst na bekomen te zijn van zijne stille ontzetting, dat er een kreet uit dat volk ten Hemel ging. En die kreet was een uitroep van den diepsten afschuw en eene bede gestort door het teederst medelijden. Het was niet alleen de harptoon van Vondel, die de nagedachtenis des gevallen Monarchs de dichterhulde bragt, het was niet alleen de zoon der beroemde roomsche weduwe Anna Roemers, de Advokaat Van Wesel, die een treffend puntdicht (1) op het te Londen vertoonde treurspel maakte; neen, Jeremias De Decker, die tegen een ander gewijd hoofd en wat heiliger Souvereiniteit het bitterste schimpdicht heeft uitgebazuind, De Decker was geschokt tot in het diepste zijner ziel, en schreef dat schoone, vele malen herdrukte gedicht *Klachte over de Dood des Konings van Groot-Britanje, uytgestort tegens de Koninghslachters.*

„Ghy kapt de groote suyl van uwen staet ter neêr," roept hij uit,

„En derft soo vuyle vlecken
Noch decken met den schijn van yver tot Gods eer?
Wat moet, die mantel (laes!) all' schelmery bedecken!
Gantsch Christenrijck, verbaest, toont u uw ongelijck,
En tracht u af te manen.
Van uw verwoedt bestaen: maer, och! gantsch Christenrijck
Kan uw versteent gemoed niet morwen met sijn' tranen.
Wat Turckt, wat Thrax bestont, wat Tarter fel van moedt,
Soo schandigh ooit de vuyst aen synen Vorst te schenden?
Ontwijd hem, dwinght hem vry sijn tytels af te staen,
Ja scheldt hem voor verrader;
Ghy sult, hoe seer ghy scheldt, niet laten door te slaen
Den hals van uwen Vorst, ja van uw' vromen Vader:
Alleenig afkoomstig van hoofde tot den voet
Verstt in all sijn' deelen;
Noch diende 't hooft verschoont; want seght eens blindt
Waer set men hoofden af, om lichamen te heelen?" [gebroedt,
En weinig later, tot Cromwell:
„Maer sinneloose, seght, wat hebt ghy doch voor loon
Uw dolheydt toegeschreven?
Denkt ghy door Karels val te stygen op den Troon,
En veiligh door de doodt van uwen Prins te leven."

Te regt zeide de dichter, dat er in Engeland een slag gehoord was,

„Slagh, die gantsch Christenrijck in 'rouwkleet duycken
[doet."

De rei der Hollandsche maagden verhief mede zijn stem, tegen het gepleegde gruwelstuk, en liet hare verfoeijing, bij monde van de talentrijke dichteresse Margareta Godewijck, treffend aan den dag.

De liberalist Jacob Westerbaen, *parvenu* Heer van Brandtwijck en Gijbland, zoowel als Jan Vos, de roomsche glazenmaker, spraken hun dichterenvloek uit over het wraakroepend feit.

Een prozaschrijver, Van Oordt, omstuwd van talrijke toejuichende rijmers, beschreef de »Rampsaligheden" van de Stuarts, en stemde meê in de algemeene klagt over den Koningsmoord.

Niemand, die zich opgewekt gevoelde der revolutie een woord van lof toe te brengen, noch het revolutiehoofd een woord van dank, neen, van regtvaardiging. »Geeft d'*Oli* in het *vier*," »die helsche *stokebrand*" riep Hendrik Bruno uit in zijnen stijl,

„Geeft Kromwel, die zijn Heer doet Kroon en Hoofd ontrooven,
In Wassenaren hand, o Opperheer van boven;
Maak eenmaal over hem uw gramschap openbaar,
Laat die Tiran, die Draak, die aartsgeweldenaar,
Met zijn' trawanten zijn tot as, tot niet verstoven!"

Zie, zoo diep lag de liefde voor het groote en edele en heilige, voor de hoogere maatschappelijke beginselen, nog bewaard in de harten der Nederlanders, welke zich verbeeldden republikeinen te zijn.

Men moet de vliegende schriftjes in rijm en proza van die dagen lezen, om zich een regt denkbeeld te maken van de huivering, die de heiligschennis, in Engeland gepleegd hier had te weeg gebragt. Met opregte Godsvrucht ging bij vele der toenmalige Protestanten nog de trouwe gezellin des geloofs gepaard, — de eerbiediging van al wat in de maatschappij aan de bovennatuurlijke orde, aan Koninklijkheid, aan Priesterschap (met ééne onlogische en monomanische uitzondering slechts) verwant was.

En nu — met het geloof heeft die eerbiediging van het groote en verhevene, in wereldbeheer zoowel als in kunsten en wetenschappen, al meer en meer de wijk genomen, en onze protestantsche broeders, over het algemeen, te kennelijk en beklagelijk verlaten. Want wat zien wij?

Wij zien sinds weinige maanden in bijna al onze protestantsche organen, op het voorbeeld van zekeren buitenlandschen predikant, het streven om de geschiedenis der Engelsche revolutie wat men noemt te »rekonstrueeren," niet overeenkomstig de regtvaardigheid, maar overeenkomstig de eischen van het meer en meer inkruipend rationalismus. Cromwell, die door het Protestantsche Nederland der XVIIe eeuw ten diepste verfoeid en verafschuwd werd, wordt door bijna alle organen van het Protestantsche (!) Nederland der XIXe eeuw niet alleen gerehabiliteerd op hunne wijze, maar tot de wolken verheven. Vergelijk *Letteroefeningen*, *Boekzaal*, *Ds. Sonstral*, en zelfs, *last not least*, den *Nederlander*.

Helaas! het geloof valt gansch weg. Het kan niet blijven bestaan, bij het wegvallen van alle edeler, van hemelsche evenzeer als natuurlijke opwellingen der menschelijke ziel. De geloofswaarheid blijft niets meer dan produkt van redeneering; en de redeneering bewijst het geloof wel, maar zij produceert het niet.

Daar zit, onzes inziens, eene diepe beteekenis in de hedendaagsche apotheoze van Cromwell. De goede, godvruchtige traditiën, welke in den boezem van ons volk bewaard bleven, ten spijt der Hervormers, zij vallen weg, en eerlang zal het bij het Protestantismus woest en ledig zijn, als op de aarde, voor dat Gods Geest over de wateren was gegaan.

Moeten wij nog aanwijzen welke ernstige politieke beteekenis dat heeft — wanneer men ziet, dat zelfs een leerling van den monarchist Bilderdijk niet schroomt, uit afkeerigheid tegen de positiviteit van Romes Godsdienst, de demagogische beweging, die onverschillig Cromwell of Mazzini toejuicht, ter gunste van den eerste te steunen, en ontrouw te worden aan den geest van het »gulden tijdperk" (XVIIe eeuw), hetwelk men tot heden als zijn bijzonder eigendom steeds beschouwde en tegenover de *ultramontaansche faktie* »verdedigde", al bestond er bij die faktie volstrekt geen plan om het goede der XVIIe eeuw te miskennen.

De *Nederlander* verzekert, dat de in zijn kolommen vermelde valsche berigten omtrent de jonge-jufvrouwen-school te Zaandam waren overgenomen uit het *Nederlandsch Schoolblad*, bij welke overname hij, om geen schijn van ligtvaardigheid (?) op zich te laden, heeft bijgevoegd: »wij vleijen ons nog dat de opgaaf welligt onjuist is." Hij eindigt deze teregtwijzing waarvan wij hem *reçu* teekenen, met de volgende verklaring: »In »middels mogen we, nu de schoolkommissie van *grove* »*onwaarheid* gewag maakt, niet verzwijgen dat onze »partikuliere berigten van een geloofwaardigen korres»pondent geheel overeenkwamen met hetgeen in het »*Nederlandsch Schoolblad* gestaan heeft." Zoo dat eerst nu, nu de school-kommissie bij openlijke verklaring de beschuldiging van zich afwerpt, de *Nederlander* zijn anoniem korrespondent tot getuige tegen de schoolkommissie doet optreden. Waarlijk de *Nederlander* kan ten deze niet van ligtvaardigheid worden verdacht.

Volgens den *Constitutionnel* blijft de Hoog Eerw. pater Roothaan steeds in zorgelijken toestand verkeeren. In geval hij mogt komen te sterven, heeft hij tot zijn provisioneelen plaatsvervanger benoemd, zijn adsistent voor Duitschland.

Z. M. heeft gisteren tot ordonnans-officier benoemd den 2den luitenant der rijdende artillerie, Jhr. Baggelaar.

'S GRAVENHAGE, 14 Maart. Z. M. de Keizer aller Russen heeft aan onzen geachten stadgenoot, den mr. timmerman J. E. van Ellinghuizen, ten geschenke gezonden eenen prachtigen gouden geëmailleerden ring, met diamanten omzet, in welks midden zich eene kostbare robijn bevindt, en dit als bewijs van bijzondere tevredenheid over het aan HD. aangeboden model van bouwkunde.

— De kommissie van enquête, door de Tweede Kamer der Staten-Generaal benoemd, voor de verbeteringen, aan te brengen in de bestaande wetten op den zoutaccijns, heeft heden hare werkzaamheden aangevangen en reeds onderscheidene deskundigen, door haar als getuigen opgeroepen, gehoord.

CAPELLE (LANGSTRAAT), 13 Maart. Als hoogst belangrijk voor de Hollandsche en Belgische hooihandelaars kan men van hier melden, dat het hooi in de laatste dagen aanmerkelijk gerezen is, zoodat men met moeite de beste kwaliteit voor *f* 11 de 500 Ned. ponden kan bekomen. De uitvoer in de laatste dagen is buitengewoon groot geweest, als men nagaat dat in de laatste vijf dagen uit de havens van Raamsdonk, Waspik en Capelle bij de 500,000 pond is weggevoerd. De voorraad wordt gering. (*Amst. Cour.*)

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Maandag, 14 Maart.

In deze zitting zijn ingekomen twee wets-ontwerpen, te weten: een tot wijziging van hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor 1853 (Kindergelden), en een tot bekrachtiging eener met de Nederlandsche Handel-Maatschappij gesloten overeenkomst.

De Vergadering heeft achtereenvolgens, zonder beraadslaging, met algemeene stemmen aangenomen, de navolgende wets-ontwerpen: dat tot aanwijzing der middelen tot dekking van het tekort over 1848 en die tot naturalisatie van H. A. de Kanter, G. L. Klein, J. L. Kunze, J. Smits Petersen, A. P. A. Bunker, C. A. T. Vogel, H. C. F. Kampschmid, A. A. Berckemeijer, C. W. Uhlenbeck, O. F. Uhlenbeck, P. F. Uhlenbeck, T. J. Niedfeld, J. H. van Engelen, J. Cahn, J. Hartman, A. Manskens en T. W. Junghuhn; alsmede de konklusie van het rapport der Kommissie, uitgebragt omtrent de rekening van het Fonds der Landsdrukkerij over 1850.

Na eene korte beraadslaging heeft de Vergadering zich ook vereenigd met 34 tegen ééne stem, zijnde die van den heer Westerhoff, met het wets-ontwerp tot goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Gemuiden.

De Kamer is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Maart. De Keizer heeft te St. Denis vier personen eigenhandig gedekoreerd, te weten: de heeren Barde, deken van het kapittel van St. Denis; Guenier, aalmoezenier van het opvoedingsgesticht; Hatiyet, kapitein der gendarmerie en Feyre, kapitein van het 13e linie regement.

— Er zullen aan het Wetgevend Ligchaam onderscheidene wetsontwerpen voor spoorwegen en kanalen aangeboden worden, onder anderen ook dat van een spoorweg in Algerië.

— Het vertrek van den prins der Moskowa naar Algerie zal spoedig plaats hebben.

— Zijn Em. de Kardinaal-Aartsbisschop van Bordeaux staat op zijn vertrek naar Rome, ten einde uit de handen van den H. Vader den kardinaalshoed te ontvangen.

— De demokratische partij heeft eene demonstratie gedaan, bij gelegenheid van het overlijden der moeder van Raspail, een der gedetineerden te Doullens. Op een gegeven wachtwoord zijn verscheidene duizende werklieden verschenen, sommigen zeggen 50,000, en hebben den lijkstoet van deze vrouw tot aan het kerkhof van Père Lachaise vergezeld.

— Nopens het aanstaande bal, dat door het Wetgevend Ligchaam aan den Keizer en de Keizerin zal worden aangeboden, verneemt men, dat slechts 2000 invitatiekaartjes zullen uitgedeeld worden, omdat het den Keizer op het vorige bal te vol was.

— De kosten van dit bal zijn geraamd: aan timmerwerk 40,000 fr. de dekoratien 15,000 fr. het souper 32,000 fr. Het orkest, dat door Strauss gedirigeerd zal worden is aangenomen voor 5000 fr. De wintertuin zal voor 12,000 fr. aan bloemen en gewassen leveren. Alles te zamen rekent men dat het bal 160 à 170,000 fr. zal kosten

(1) Op het treurspel *de Lijdende Christus*:
De Scot hier Judas speeld', de Joden 't Parlament;
In Fairfax wreed gelaat Pilatus werd gekend;
Christi gekruiste rol gespeelt werd door den Koning;
Die leit er; 't Spel is uit — 't en zij noch één vertooning
In *Londens puinhoop* zal Jeruz'lem beelden af;
Vermoorde Koningen en dekt geen minder graf."

behalve nog 10,000 fr. die overig zullen blijven voor onvoorziene uitgaven. Ieder afgevaardigde heeft daartoe 500 fr. moeten bijdragen.

— Men verneemt, dat de graaf van Chambord aan de vereeniging voor het grondkrediet eene som van 1 millioen heeft ter leen gevraagd, als hypotheek op het kasteel Chambord. Tot de inwilliging van dit verzoek acht de vereeniging de toestemming der regering noodig. Wordt die toestemming door den ministerraad gegeven, dan zou daaruit blijken, dat de graaf van Chambord het regt van eigendom in Frankrijk bezit, dat hem vroeger werd ontzegd.

— De *Moniteur* bevatte gisteren eene hem uit Londen toegezonden *verklaring der handelaars en bankiers* van Londen. Dit stuk is ongeteekend en voert de dagteekening van 1 Maart 1853, het betuigt dat het Engelsche volk geen haat of vijandige bedoelingen tegen de Fransche natie koestert, maar vurig wenscht met haar in vrede en vriendschap te blijven verkeeren, zonder anderen wedstrijd dan in de kunsten des vredes en in maatschappelijke verbeteringen.

— Ter beantwoording en wederlegging van een Londensch blad, hetwelk in de gewone jaarlijksche oproeping van 80,000 lotelingen een zorgbarenden maatregel tot versterking van het Fransche leger ziet, voert de *Constitutionnel* aan, dat deze opvatting aan volslagen onbekendheid met de Fransche wet op de verpligte krijgsdienst is toe te schrijven, en dat wie nog mogt twijfelen of het Fransche leger inderdaad met 50,000 man verminderd is, zich daarvan door de inzage der voorte dragen staatsbegrooting kan overtuigen; het beste antwoord op zulke angstwekkende artikelen der Engelsche bladen ligt in het besluit der Fransche regering om de nijverheid der geheele wereld tegen het voorjaar van 1855 naar Parijs te noodigen.

— De heer Louis Veuillot heeft uit Rome een brief geschreven aan zijne medearbeiders van de *Univers*. De brief is in de kolommen van gezegd blad opgenomen, en houdt hoofdzakelijk het volgende in:

»Ik heb dikwijls het vonnis van Mgr. den Aartsbisschop overgelezen met het opregte voornemen om t dan te nemen, indien het mogelijk ware. Ik heb mij in niets overhaast; ik wilde onbescheiden, noch belemmerend wezen, ik heb den tijd genomen om te overleggen en raad in te winnen. Godzij gedankt dat ik hier mij bevindt als aan de bron der goede raadgevingen en ernstige besluiten, onder de schaduwen dier groote grafsteden, waaruit het leven sints 18 eeuwen uitstroomt over de waereld, en waaruit mij zelf, het is nu vijftien jaren geleden in een diergelijk tijdstip, bijna zonder het te willen, een nieuw karakter en eene nieuwe bestemming is geworden.

»Ik heb bevonden en men heeft het bevonden dat het vonnis van Mgr. Sibour ter zake van een bijzonder feit uitgesproken, niet te min belemmerend was voor den geheelen geest en den ganschen werkkring van het dagblad, dat het tegen ons een regtspraak en gevecht instelde, die voor ons hederfelijk zouden zijn; dat de eerwaarde prelaat door de menigte, de algemeenheid en de zwaarte zijner aantijgingen, zelf zich den weg tot bemiddeling afsloot, en ons alzoo geen ander eervol en christelijk middel overliet, dan ons zonder erg of list terug te trekken, of zonder erg of list aan een hooger regtbank de vernietiging van zijn vonnis te vragen.

»De overtuiging van het geweten, die noch met onze eigenliefde, noch met ons belang in verband staat, heeft ons tot op dit oogenblik er toe verpligt te volharden in een werk, twelk ter eener zijde zoo hevig is bestreden, maar ter andere zijde zoo glorievol ondersteund; die zelf de overtuiging bestaat nog altijd. Ik verklaar u dat zij wel verre is van geschokt te zijn, door alles wat ik heb mogen hooren en zien, sedert ik mij hier bevindt.

»Ik heb daarom met gerekendop uw overeenstemming om het besluit te nemen het dagblad niet te schorsen.

»Ik beroep mij op den Paus aangaande het vonnis van den aartsbisschop van Parijs. Ik beroep er mij op wegens onze eer en onze vrijheid, beide te zeer miskend. Ik smeek te gelijker tijd den Heiligen Vader, van overeenkomstig het regt, het bisschoppelijk vonnis wel te willen opschorten, tot dat hij 't of vernietigd of bevestigd zal hebben.

»Ik heb mijn beroep op schrift gebragt. Het zal morgen worden ingediend, en ik zal te gelijker tijd de eer hebben den text er van aan Mgr. den aartsbisschop van Parijs te zenden.

»Geoordeeld door den algemeenen Vader der geloovigen, door den hoogsten regter dat er op aarde bestaat, zullen wij met zekerheid vernemen hetgeen wij moeten doen, en wij zullen het zonder uitstel doen. Wij zullen ons werk vervolgen, of wij zullen het staken, met eene volkomene gerustheid, God en de menschen om vergiffenis vragende, dat wij het goede niet betracht hebben of het kwalijk hebben gedaan."

— De ongerustheid in Zwitserland over de bijeentrekking van Oostenrijksche troepen op de Lombardijsche grenzen, aan den kant van Tessin en aan die der Sardinische staten, wordt steeds grooter. De sneeuw belet den bondsraad, om troepen in de zuidelijke kantons daartegen te laten oprukken.

MADRID, 9 Maart. De Senaat heeft gisteren geene zitting gehouden.

— De *Clamor Publico* beweert, dat de kommissie, door den Senaat benoemd tot onderzoek van het voorstel nopens den hertog van Valencia, niet kan bijeenkomen dan op eene aanschrijving van den hertog van Cordova, die door de eerste sektie benoemd is.

ENGELAND.

LONDEN, 12 Maart. Wij hebben bereids met weinige woorden vermeld, dat in de zitting van het Lagerhuis van den 11den dezer met 263 tegen 212 stemmen besloten is tot de tweede lezing van het wetsontwerp strekkende om Israëlieten als leden in het Huis der Gemeenten toe te laten. Vooraf was daarbij nog weder eene langdurige beraadslaging gevoerd, waarbij door een der vertegenwoordigers van Ierland verklaard werd dat de Iersch-Katholieke leden, of althans hij en zijne kiezers, het voorstel van harte goedkeurden. Lord John Russell verdedigde zijne voordragt met veel warmte, en na de wederlegging van onderscheiden daartegen ingebragte bezwaren, besloot hij zijne rede aldus: »Er blijft alzoo niets over dan de vraag, of verschil in godsdienstbegrippen eene reden is om de Israëlieten uit het Parlement te sluiten? Hierover zal ik geen woord zeggen: het is waarlijk te laat op den dag om die vraag ernstig te behandelen. *Uitsluiting wegens verschil in godsdienst is minder streng maar in beginsel eenerlei met bestraffing en vervolging wegens verschil in godsdienst.*"

— De Britsche fondsen rijzen wederom; de 3 pCts. gekonsolideerde rente is Zaturdag aan onze beurs weder boven *pari* gekomen, en, zegt de *Globe*, alles doet verwachten, dat zij nogmaals den hoogen prijs van Junij ll. zal bereiken.

— De stoomboot *City of London* is den 11den te Southampton aangekomen met berigten van Konstantinopel tot 19, Smyrna 22, Malta 27 Februarij en Gibraltar 5 Maart, medebrengende £ 80,000, door het Turksche gouvernement bestemd tot voldoening aan de verpligtingen van de bank te Konstantinopel, ten aanzien der mislukte Turksche leening.

— Volgens brieven van Nizza, zou de Engelsche vloot van Malta naar de kusten van Piemont stevenen, om voor Villafranca en Spezzia het anker te laten vallen. Men meent dat haar verblijf op die plaatsen van langen duur zal zijn.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 1 Maart. De Deensche rijksdag heeft den 7 den heer Madwig tot zijnen president verkozen. De regering schijnt op eene geringe meerderheid te kunnen rekenen, voornamelijk onder den landelijken stand.

BERLIJN, 13 Maart. Gisteren werd in de Eerste Kamer beraadslaagd over de gemeentewet voor de Rijnprovincie, die na de verwerping der amendementen van de linkerzijde, aangenomen werd.

— De tolkonferentien konden gisteren, uithoofde der afwezigheid van den Beijerschen gezant, nog niet hervat worden.

WEENEN, 13 Maart. Onze regering heeft nog geen antwoord gegeven op de beide nota's van den Zwitserschen Bond. Ook heeft een Singer nog geen volmagt van hier ontvangen om met den kolonel Bourgeois in onderhandeling te treden.

— De half officieele *Oost. Corresp.* beweert ten stelligste dat Oostenrijk bij het Engelsche kabinet geene stappen gedaan heeft met betrekking tot de zaak der staatkundige vlugtelingen.

— Keizer Ferdinand en Keizerin Maria Anna hebben eene som van 20,000 gulden bijgedragen voor den opbouw eener kerk ter gedachtenis der redding van het leven van den Keizer Frans Joseph.

— De Keizer zal zich met de eerste schoone dagen der lente naar de zeer gezonde zoutbronnen te Ischl begeven en daar eenigen tijd vertoeven. Aartshertog Wilhelm blijft zich met een gedeelte der loopende zaken van het bestuur belasten.

— De koning van Pruissen wordt binnen kort in deze stad verwacht.

— De rijksprimaat van Hongarije zal zich eerlang met de hervorming der Hongaarsche kloosters gaan onledig houden.

ITALIË.

Te Milaan bevindt zich niet verre van het fort eene groote renbaan, de grootste van Italië. Dagelijks staan aldaar veertig fouragie wagens in gereedheid met de paarden er voor gespannen, die telkens om de twaalf uren worden verwisseld. Hieruit blijkt dat het gouvernement er op bedacht is om ten allen tijde middelen van vervoer in gereedheid te hebben ook voor die punten waar geen ijzerbanen zijn. Daarenboven bevinden zich bij sommige poorten, Spaansche ruiters; uit een en ander blijkt, dat de militaire overheid op hare hoede is, tegen vernieuwde uitbarstingen van den opstand.

De honderd kanonschoten waarmede overal elders de herstelling des Keizers is aangekondigd, zijn in Milaan niet gelost. Men vreesde dat zulks onder het volk tot ongegronde veronderstellingen aanleiding zou geven.

Te Florence is dezer dagen een werk verschenen, 't welk, om zijn inhoud de aandacht zal trekken. Het is getiteld, »Gruwelen gepleegd door de demagogie in de Romeinsche Staten," en bevat uittreksels uit de oorspronkelijke processen. Het boek is 800 pagina's groot. Men vindt er eene door authentieke stukken gestaafde opgave in van al de misdaden, geweldenarijen, diefstallen en schanddaden, die de revolutionaire gebeurtenissen te Rome hebben vergezeld.

Het schijnt thans zeker dat Mazzini zich te Genua op een Engelschen bodem heeft ingescheept. Men zegt dat hij met een Engelsch paspoort door Frankrijk is gereisd, den Engelschen tongval nabootsende. Het zou hem echter moeijelijk geweest zijn bij zijn terugkeer zich te bedienen van dezelfde list, en zoo hij door Zwitserland was gegaan, ware hij genoodzaakt geweest langs den Rijn en door de Pruissische rijnprovincien zijn weg te vervolgen. Hij heeft het daarom veiliger geoordeeld zijn weg over Genua te nemen, waar hij al de schuilhoeken kent, dewijl hij een Genuees is van geboorte uit het kwartier Bisagno.

STADSNIEUWS.

In de 219de Staats-Loterij zijn in de 5e Klasse bij de 14e Trekking prijzen van ƒ 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N° 9134 en 11552 ieder ƒ 2500, N° 18593 en 12230 ieder ƒ 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 15 Maart.

BEVALLEN (12 Maart): A. S. Sauer, geb. Adres, D. - J. C. van Walden, geb. Brand, Z. — (13 Maart): E. A. Dekker, geb. Stuart, Z.

OVERLEDEN (9 Maart): B. A. Alewijn, 76 j. — (10 Maart): A. J. Mulder, 53 j. — (14 Maart): E. H. Tack.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 15 Maart.

AFLOOP DER KOFFIJVEILING, gehouden door de Nederlandsche Handelmaatschappij:

Te AMSTERDAM, 14 Maart 1853.

159,163 Balen JAVA; Ligg. te AMSTERDAM.
17,997 „ „ „ „ SCHIEDAM.
11,344 „ „ „ „ DORDRECHT.

Mst. N°.	Balen.		Cents.
1.	4081	bont geelachtig Menado enk. BS.	33½ a —
2.	979	geel Preanger.	33½ a —
3.	2192	graauw geelachtig d°.	32 a —
4.	1169	blank d°.	30½ a —
5.	5388	redl. grof geelachtig met BS.	31½ a —
6.	11231	blank enk. BS.	30½ a —
7.	36021	d°. d°. iets minder.	30 a 30½
8.	1670	d°. iets Spek-Aard.	30½ a —
9.	9335	bleek groenachtig Kadoe	30 a —
10.	17215	ordinair bleek groenachtig.	29½ a —
11.	9563	groenachtig	30 a 30½
12.	20380	ordinair Havana-Aard.	29½ a —
13.	1020	knap groen West-Ind. Aard.	34½ a 35
14.	7030	bont d°. d°.	32 a —
15.	4761	knap groen iets ros.	32 a —
16.	3828	goed d°.	31½ a —
17.	1127	ros groenachtig Preanger.	29½ a —
18.	1702	graauw d°.	30 a —
19.	5965	bleek groenachtig Demerary-Aard	30 a —
20.	5770	graauw beslagen.	28½ a 30
	8233	diverse Sorteringen.	— a —

Liggende te SCHIEDAM.

N°.	Balen.		
1.	1000	blank Menado enk. BS.	33½ a —
2.	9220	goed blank Preanger.	30 a —
3.	1677	blank groenachtig Kadoe.	30 a —
4.	2844	groenachtig d°.	30 a —
5.	2580	blank Havana-Aard.	30 a —
	876	diverse Sorteringen.	— a —

Liggende te DORDRECHT.

N°.	Balen.		
1.	1699	geelachtig Preanger.	32 a —
2.	1000	geel Menado enk. BS.	35 a —
3.	3970	knap blank Preanger	30½ a —
4.	1904	bont graauw Demerary-Aard	30½ a —
5.	1726	graauw Preanger	30 a —
	1045	diverse Sorteringen.	— a —

Alles verkocht.

ROTTERDAM, 14 Maart. Uit de eerste hand zijn afgedaan ca. 1800 bn. Java Koffij, per *Graafstroom*, tot geheimen prijs.

Ook verneemt men den verkoop van ca. 5500 bn. Java Rijst, per *Mercator*, mede tot geheim gehouden prijs.

Heden zijn verkocht, 33 vaten Maryland Tabak, per *Mississippi*.

De aanvoer van Meekrappen was heden vrij belangrijk. De vraagprijzen waren circa gelijk als de vorige week, doch de kooplust gering zijnde, is er weinig gedaan.

Heden is de verkoop bekend geworden van 50 legg. Batavia Arak per *van der Palm* tot geheimen prijs.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 14 Maart. Tarwe. Puike O. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1850 en 1851 *f* 297, 324; mindere *f* 276, 291; puike n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1852 *f* 282, 307½; middelsoort *f* 213, 231; geringe *f* 189, 207; Blaauwe *f* 186, 204; Zomer *f* 240, 270. — 162, 163, 164, 166/2 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 310, 318, 320, 328; 157/2 ℔ jar. Kleefsche *f* 285; 156, 161/2 ℔ N. Bovenl. Ris *f* 265, 292, 295; 158/2 ℔ N. Bovenl. *f* 265; 163/2 ℔ Kubanka *f* 300. — Rogge. Zeeuws. en Vlaams. jar. *f* 201, *f* 213; Noordbrab. dito *f* 195, 207; Zeeuws. en Vlaams. nieuwe *f* 195, 219. — 147/2 ℔ Pommer *f* 190; 146/2 ℔ Odessa *f* 184, 185; 149/2 ℔ puike dito *f* 200; 142/2 ℔ Koersche *f* 207; 142/2 ℔ Archangel *f* 188. — Gerst. N. Zeeuws. en Vlaams. Winter *f* 153, 165; n. dito en dito Zomer *f* 147, *f* 156. — 127/2 ℔ Fransche *f* 162; 129/2 ℔ fijne Deensche *f* 168. — Haver. Zeeuws. en Polder Korte *f* 84, 114; N. Dito en dito Voeder *f* 63, 81, *f* 90. — Boekweit. N. Noordbrab. op 140/2 ℔ *f* 195, 198, 200; N. Grootbrab. *f* 200; N Rijn *f* 204; N. Grove Fransche *f* 175, 177, 180, *f* 183, N. fijne Fransche *f* 165. — Boonen. Nieuwe Zeeuws. Paarden *f* 177, *f* 187; Nieuwe Duiven *f* 204, 217½; Walchers Witte *f* 315, *f* 330; Zeeuws. dito *f* 270, 300; Walchers. Bruine *f* 345, *f* 360; Zeeuws. Bruine *f* 285, 322½. — Erwten. Nieuwe Walchers. Blaauwe *f* 255, *f* 285; Dito Zeeuwsche ordinaire *f* 225, 255; dito dito groote *f* 276, 300; dito dito Witte *f* 210, 225; dito dito Graauwe *f* 270, 330; dito Geldersche dito *f* 360, 420. — Koolzaad, puik Zeeuwsch 54 a 56 £. — Nieuw Inlandsch Hennepzaad van *f* 220 tot 230 naar deugd. — Kanariezaad van *f* 7 tot 8. — Bruin Mosterdzaad, nieuw *f* 13, 14, Geel dito dito *f* 10, 11 per Mud. — Raapkoeken *f* 68, 72. Lijnkoeken *f* 90, 115 pr. 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 160, 161, 162/2 ℔ nieuwe Bovenl. Ris *f* 280, 283, 287; 158/2 ℔ Nieuwe Bovenlands. *f* 268; 162/2 ℔ nieuwe Hoogl. Kleefsche *f* 305. — Rogge. 146/2 ℔ nieuwe Fransche *f* 208; 130/2 ℔ Pruissische *f* 210; 145/2 ℔ Taganrog *f* 182; 143/2 ℔ Archangel *f* 188; 146/2 ℔ Liebau te Schiedam *f* 217. — Gerst. 127/2 ℔ Oldammer Winter Schiedam 3/m *f* 166. — Boekweit. Nieuwe fijne Fransche op 140/2 ℔ *f* 166. — Lijnzaad. 110/111 ℔ Calcutta *f* 335. — Koolzaad. Overmaasch in Zakken 54 £.

SCHIEDAM, 14 Maart. Rogge. Verkocht: 146/2 ℔ N. Libau *f* 217 6/w. — Gerst. 127/2 ℔ Oldammer W. *f* 166 5/m. — Moutwijn *f* 15,75; Jenever *f* 19,25; Amst. Proef *f* 20,50, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

ANTWERPEN, 14 Maart. *Koffij.* De markt is zeer ferm. Er zijn gedaan 1300 b. Brazil, 2000 b. Dom. en 400 b. Java. *Granen.* Zonder eenige belangrijke handel.

BORDEAUX, 11 Maart. *Voorloop.* De 3/6 is 50 c. lager en wordt genoteerd tot 110 fr.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	14 MAART 4½ u. gebl.	15 MAART	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		65¾	65¾ a		
Dito Dito	3	77½	77 13/16	77⅞	
Dito Dito	4	96⅞	96 13/16	96⅞	
O. I. Leening 1844	4	96¾	96 1/16		
Amortis. Syndic.	3½	95 3/16			
Handel-Maatschappij	4½	122⅞	122½	123½	
Aand. Rijn-Spoorweg		102¼			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		53¼	53⅛		
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	24 1/16	24¾	25	24 13/16
Dito	3	48⅜	48¼	48⅜	
Dito Binnenl. à 6/m.		44 5/16	43⅞	44⅛	43⅞
Coup. Bewijzen		7 5/16	7¾	7⅛	7 13/16
Amortisable Schuld		6	5⅞	5 1/16	
PORTUGAL te Londen	5	41⅛	41		
Dito Dito	4	38 5/16	38⅞	38 11/16	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108¾	108¼		
Dito Dito 1828 en 1829			107¼		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		97⅛			
Dito	4½		92 11/16	92¾	
Dito bij *Hope*	4	92¾	92⅞		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92¼	92⅛		
Dito bij id. 5de Serie	4	92⅛			
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignatien					
Cert. van dito		73⅞			
POLEN, Certifikaten	4	87¾			
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300			4⅛	4 11/16	
AMERIKA, Bank-Actiën		5			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*			82 5/16	82½	
OOSTENRIJK, Metalliek	5	82⅝	42⅝		
Dito 1847	2½	42½	42¼	42 5/16	
Dito 1851	2½	42 7/16	93¾	93⅞	
Dito 1849	5	94			
Ween. Bank bij *Goll en C°.*		87½			
Dito	4	71½	93¾	93⅛	
Letter B	5	94			
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito » 250		402			
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5	100			
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	25 5/16	25¾	25⅞	25¾
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2	22½	22⅜	22½	
Dito Uitgestelde		11 3/16			
ECUADOR à £ 100		4 7/16	4⅜		

Philad. bij Hope en C°. 5 pCt. 89½; Grieken 5 pCt. 6⅞, 7⅛.

Binnenl. fondsen blijven onveranderd. Buitenl. fondsen sluiten door winstrealisatie daarentegen iets flaauwer, van geene der soorten valt iets afzonderlijk te vermelden.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56¼	Livorno	2/m.	*f* 39
„	zigt	„ 56½	Napels	„	„ 81¼
Bordeaux	2/m.	„ 55⅞	Petersburg	„	„ 1,87
„	½/m.	„ 56⅛	Weenen	6/w.	„ 32
Madrid	3/m.	„ 246	Augsburg	„	„ 35⅛
Cadix	„	„ 247	Frankfort	„	„ 99
Seville	„	„ 243	Hamburg	2/m.	„ 35⅛
Bilbao	„	„ 244	„	zigt	„ 35 5/16
Lissabon	„	„ 41½	Londen	2/m.	„ 11,75
Porto	„	„ 41½	„	zigt	„ 11,82½
Genua	2/m.	„ 46½	Rotterdam	„	½

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 14 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 56¼, 1840/1842 5 pc. 99; 1848, 99¼; Spanje 1—3 pc. 24⅜; Binnenl. 3 pc. 44½; Romeinen 5 pc. 96½; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 85⅝.

MADRID, 9 Maart. Spanje 3 pc. 43⅞; 1—3 pc. 24⅛; Cert. Coup. —; Bank S. Fernando —.

FRANKFORT, 13 Maart. Met. 5 pc. 86⅜; A 5 pc. 86; 2½ pc. 44¼; Bank-Actien 1540; Darmst. Loten fl. 50 98; id. fl. 25 32⅞; Badensche Loten fl. 50, 71½; id fl. 35, 42¼; Nassausche fl. 25, 28¼; Holl. 2½ pc. 65⅝, id. 4 pc. 96½; Sardinische 43¼.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 15 Maart. De schepen Johanna Hendrika, Kapt. K. Hoek, van Pekalongan, en Nicolaus, kapt. Pieper van Maricaibo beide herwaarts gedestineerd, zijn heden morgen in Texel binnengekomen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 14 Maart. L. Hoogland, Cuzar, Padang. - G. Mulder, Straat Balie, Passaroeang. - A. A. Oldenburger, Geppina, Lissabon. - J. G. Flik, Catharina, Bordeaux.

HELVOET, 14 Maart. P. Vis, Rotterdam, Batavia, I. van Brouwershaven. - K. Aalborg, Sophia, Iquique. - M. D. Noordhoek, Fortuna, Havana. - G. van der Gouwe, Maria Johanna, Messina. - J. D. Flik, Onderneming, Marseille. — Voor de wal: Bource Wels, Jacoba, Batavia. — Gisteren nog: D. van der Tuik, Californie, Messina.

UITGEZEILD:

TEXEL, 14 Maart. P. W. de Vries, Stad Stavoren, Middellandsche Zee.

HELVOET, 14 Maart. R. P. Dik, Agatha, Triest.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 7den Dec. op 8° Z. Br., 103° 50' O. L. van der Werf, kapt: Rosier, van Batavia naar Amsterdam.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Maria, van Wyk 3060 Rijst, b. 27000 boss Bindrottingen, Gebr. Hartsen; 225 b. Peper, 49 k. Gomgutta, 12 v. Notenmuskaat, 4 v. Foelie, 14 k. Gaijapoet Olie, [illegible] mand. Gom Elastiek, 1 k. Kamfer Olie, L. Bienfait en Zoon 25 k. Inpigo, 67 k. Gom Damar, 137 p. Cassia, 23 k. Cochenille, 35 vtjs. Notenmuskaat Cramerus en Comp.; 1935 k. Thee N. H. M. 402 st. Huiden, Tollius Glusenkamp; 277 kranj. Suiker, 80/4 k. Sigaren, 816 st. Huiden, 325 b. Rijst, Order.

BANJOEWANGIE, Straat Baly, Mulder - 4410 b. Koffij, 2775 kann. Suiker, 781 sch. Tin, 3290 boss. Bindr. N. H. M.

SURINAME, Johannes Hermanus, Wygers: 402 v. Suiker, van Heukelom en Vollenhoven en P. J. M. Fauchy; 62 v. dito, van Heukelom en Vollenhoven; 70 v. dito, 20 b. Catoen, A. A. Roepel; 40 v. Suiker, U. Wilkens en Comp.; 40 v. dito, E. G. Veldwijk.

SMIRNA, Zwaannette, Jonker: 818 st. Palmhout, C. L. Engelberts en Zoon; 288 v. dito, G. Psicha; 401 v., 145 k. Rozijnen, 32 z., 1 k. Galnoten, 60 v. Fruit, Order.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Admiraal van Kinsbergen, Glazener, 4550 b. Koffij, 2271 kann. Suiker, 876 sch. Tin; 1 partij Sapanhout, 1337 b. Bindrottingen, N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 13 Maart in lading naar:

Keulen J. H. Berntz, Colln N°. 16.
„ F. Peeters, Pompeus.
Wezel F. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Manheim P. Melchers, Fortuna.
Ludwigh. & Heilb. Ant. Fritz, Christina.
Urdingen & Ruhrort. C. Wansing, Vrouw Geertruida.
Duisburg J. Otten, Johanna.
Dusseldprp & Neus W. van Woerkum, Jonge Hendrik.

AMSTERDAM, 14 Maart vertrokken:

Keulen F. Elberts, de Dankbaarheid.

Rijnhoogte ARNHEM 14 Maart 3 el 73 duim.
KEULEN 13 „ 15 vt. 4 „

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 7 Maart, in het O. Z. Heeren Logement.

N° 1. Een Huis en Erve, Nieuwe Looijersraat, AA 302; *f* 2150.
2. Een dito, naast het voorgaande Perceel, AA 305; *f* 2275, *f* 50.
(N° 1 en 2:) *f* 4475, *f* 2, J. H. Geselschap.
3. Een dito, als voren, AA 303; *f* 2000, P. Baay.
4. Een dito, naast het voorgaande Perceel, AA 304; *f* 2025, Denzelfden.
5. Een dito, Pijlsteeg, I 129; *f* 1500, *f* 100, J. Eeckhoff.
6. Een dito, als voren, I 131; *f* 1330, J. Feije.
7. Een dito, Goudsbloemgracht, QQ 647 en 648; *f* 1075, *f* 25, R. W. Hartgerink.

Voor de Katholicke Gemeente te Saxen-Gotha is bij de Redaktie ontvangen:

Door tusschenkomst van A. M. van Dijk, te Delft: Van het Leesgezelschap te Schipluiden A. M. D. G., met het opschrift: *Kleine zaden kunnen groote vruchten voortbrengen*	*f* 6.00
Bedrag der vorige opgave	„ 398.81½
Totaal	*f* 404.81½

ADVERTENTIEN.

(2709) Heden overleed alhier, na een smartelijk ziekbed van zes weken, toegerust met de laatste H. Sakramenten, in den ouderdom van bijna 63 jaren, mijn geliefde Broeder, de Wel-Eerwaardige Heer HUBERTUS JOANNES RAYMAKERS, gedurende 28 jaren Pastoor dezer gemeente.

AALST, 10 Maart 1853. L. P. RAYMAKERS. Mede uit naam der familie.

Vrienden en kennissen gelieven dit zoo wel voor bijzondere als algemeene kennisgeving aan te nemen.

AANBESTEDING.

De Notaris A. SMITS, residerende te *Gemert*, Provincie *Noordbrabant*, zal op *Dingsdag den 22 Maart* 1853, des voormiddags ten *elf* ure, onder nadere goedkeuring van het R. K. Kerkbestuur te *Gemert*, in het Lokaal der Gemeente-School aldaar, PUBLIEK AANBESTEDEN,

HET VERGROOTEN

DER THANS BESTAANDE

[illegible] R. K.

De Aanbesteding zal geschieden bij wijze van Inschrijving en daarna bij op-bod in Massa, ingevolge Art. 44 van het bestek; zullende daags vóór de Aanbesteding, aanwijzingen *in loco* worden gedaan.

Nadere informatien omtrent Bestek en Teekening zijn te bekomen bij den daarmede gelasten Architekt den Heer H. VAN TULDER te *Tilburg*, op Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 14e, 15e en 16e dierzelfde Maand, terwijl Bestek en Voorwaarde te bekomen zijn bij A. VAN DER VOORT en ZONEN te *Tilburg*, tegen den prijs van *een gulden*. (2700)

Kiezers Vereeniging

DE

GRONDWET.

Bij de Verkiezing op Dingsdag 22 Maart 1853, wordt door de Vereeniging aanbevolen tot *Lid van de Provinciale Staten* den Heer

Mr. R. J. SCHIMMELPENNINCK,

en tot *Leden van den Gemeenteraad* de Heeren

Dr. A. W. F. HERCKENRATH

EN

Mr. F. F. KARSEBOOM.

Namens het Bestuur,
B. DONKER CURTIUS, *Voorzitter.*
(2710) R. DANIEL WOLTERBEEK, *Secretaris.*

Bij G. B. VAN GOOR, te *Gouda*, komt van de pers:

de 9e *Aflevering* van

J. KRAMERS Jz.

GEOGRAPHISCH WOORDENBOEK

DER GEHEELE AARDE.

Kompleet in 20 Aflev. à 75 Cents, die te zamen één Boekdeel zullen uitmaken. Hoogst gunstige beoordeelingen vielen reeds aan het in het licht verschenen gedeelte van dit werk te beurt, o. a. in de GIDS, door Prof. VETH; in de ASTREA, door Dr. WAP, enz. Hoewel dit Woordenboek slechts één lijvig Boekdeel zal uitmaken, zal echter de volledigheid weinig te wenschen overlaten, hetgeen alleen mogelijk wordt gemaakt door den *buitengemeen kleinen*, doch *uiterst zuiveren* en *duidelijken Letterdruk*. (2697)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.